

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frc., $\frac{1}{2}$
an 9 frc., $\frac{1}{4}$ an
4 frc. 50 cm.

Fóea apare în fie care
SĂ M B Ă T Ă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oră 12 fil., a treia
oră 10 fil.

Tot ce privesc fóia,
să se adreseze la: Re-
dactiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaș.

Fóe bisericescă-politică.**Anul XIV.****Blaș 5 Martie 1904****Numerul 10.****EPISTOLA ENIGLICĂ****a Sfinției Sale Papa PIŪ X.**

îndreptată tuturor Patriarșilor, Archi-
episcopilor, Episcopilor și Ordinariilor

din prilejul aniversării a cinci zecia de la deșinirea
dogmei despre conceperea nepetată a Maicii lui
Dumnezeu

PiŪ PP. X.*Venerabili Frați!**Salutare și binecuvîntare apostolésă!*

(Continuare).

Cu acestea nu vom, să zicem, că împărțirea darurilor acestora nu se cuvine în sens propriu și pe dreptul lui Christos; el exclusiv ne-a dofindit darurile prin mórtea sa, și el are slujba de mijlocitori între Dumnezeu și ómenii. Dară în urma împărțirii acesteia a Maicii în patimile și asupririle Fiului s'a dat sfinței Feciórei prerogativa, că ea este acuma la unul născut Fiul său mijlocitóra și împăciuitóra cea puternică a lumii întregi.¹⁾ Christos este isvorul, din plinirea căruia noi toți am luat,²⁾ „din carele tot trupul se alcătuesce și se închie” prin tótă legătura slujbei și „se face crescere trupului spre zidirea sa întru dragoste.”³⁾ Maria după potrivita observare a s. Bernard este „canalul de apă”⁴⁾ ori așa zicând grumazul, carele împreună trupul cu capul și éráși mijlocesce viață și putere trupului de la cap. Ea este grumazul capului nostru, printr'insul se împărțesce tóte darurile spirituale trupului lui celui tainic.⁵⁾ Nici de cum nu ascriem Maicii lui Dumnezeu puterea de a produce darul, acesta e a lui Dumnezeu singur. Dară fiind că Maria în privința sfințeniei și în a unirii intime cu Christos întrece tóte, și fiind că dînsul însuși o a chemat spre împreunăsevârșirea lucrării de mântuire cu gândul, ca ea după cuviință să ne împărțescă, ceea ce după dreptate a meritat dînsul, în urmare ea este și rămâne împreunălucrătóra cea mai alésă întru împărțirea darului. El șede de-a drépta scaunului mării întru cele înalte,⁶⁾ érá Maria stă ca împărțésă de-a drépta lui, ca scutitóra adevérită și útutátóra cea mai sigură a tuturor celor în primejdie; sub povétuirea

ei cea binevoitóra și puternică n'are nimeni, să despereze.¹⁾

După acestea Ne întórcem la tesa noastră cea de căpetenie. Nu se pare óre, că am avut tótă dreptatea, să declarăm, că Maria, după ce a stat în chip așa de credincios alătúra cu Isus, începénd de la casa din Nazaret și până la muntele căpătinei, și după ce ea a cunoscut mai bine de cât ori cine altul tainele inimii lui, că dînsa chivernisesce acuma și meritele lui așa zicând cu drept de Maică? Așa dară este óre cale mai bună și mai sigură la cunoștința și dragostea lui Christos ca Maria? Nu sînt óre o dovadă tristă a adevérului acestuia durere chiar aceea, cari nebuniți fiind de violenția vrășmașului celui rău ori amăgiți fiind de păreri preocupate false socotesc, că pot, să fie și fără de ajutorul Feciórei? Sermanii și nefericiții de ei socotesc, că au, să trecă cu vederea pe Maria, ca să dea lui Christos mărirea, și nu știu, că Pruncul nu póte, să se găsescă, fără numai la Maria Maică-sa.

La acesta au decí după tóte cele espuse până aci, să țintescă după dorința noastră, Venerabili Frați, serbările acelea, cari se gátesc pretutindenia întru onóra Feciórei celei nepetate. Nici o onorare nu este Mariei mai dorită și mai îmbucurátore ca aceea, ca să se închinăm pe Isus în chip desevârșit și să... Sevârșescă credincioșii serbări în bis... cetățile gátescă-se spre aranjări serb... spre vediri de bucurie, — tóte acest... bune și de folos spre a trezi evlavia... anse acestea nu vor fi însoțite de spirit... intern, ele tóte vor rămáné numai o părere esternă și o umbră a religioșității adevérate. Poporul acesta cu buzele mé onoréză, érá inima lor de parte este de la mine.²⁾

Dóră adevérată venerare a Maicii lui Dumnezeu este singur numai aceea, carea isvóresce din inimă; și fără de spiritul intern lucrarea din afară n'are n'ei preț nici folos. Eră spiritul cel intern are, să lucreze întru noi mai pe sus de tóte aceea, ca noi să păzim poruncile Fiului ei celui dumnezeesc. Adevérata dragoste are, să facă una voința și inimile; în urmare voința noastră are, să consune cu voința Mariei, adecă de a servi lui Christos Domnul. Ceea ce Fecióra întru înțelepciunea sa a zis la nunta din Cana cătră servitori: „Ori ce ar zice voué, faceți!”³⁾ aceea ne-o zice și noué. Eră cuvîntul lui Christos este: De veí, să întri în viață, păzesce poruncile.⁴⁾ Fie decí fiesce cine convîns, că dacá evlavia, ce socotesc óre cine, că o nutresce față cu preafericita Fecióra, nul reține de la păcat și nul duce la propusul de a îndrepta năravurile cele rele, evlavia acesta e numai esternă și înșelátóre, o evlavie fără de frica recerută.

Dacă óre cine ar mai aștepta încă o dovadă a adevérului acestuia, ea póte, să se scóță din însă-și invétătura de credință despre nepetata concepere a Maicii lui Dumnezeu. Să facem mai întâiu abstracție de la tradiția catolică, carea împreună cu sfința Scriptură

este pentru noi isvorul adevérului; să întrebăm numai, cum convicția acesta despre conceperea nepetată a Feciórei Maria a putut, să fie cuprinsă în tóte timpurile în credința creștină, cât ea pare a fi așa zicând altuită și înăscută credincioșilor? Dionisiu Cartusianul ne esplică lucrul acesta cu cuvintele: Sfială și gróză ne opresce, să zicem, că pe aceea, carea avea, să sfarme capul șerpelui, să o fie sfármat în óre care timp șerpele, și că aceea, carea avea, să fie Maica Domnului, óre când să fie fost fiica diavolului.¹⁾ Nici de cum nu póte poporul creștin, să pricépa și înțelégă, cum sfințul, nepetatul, nevinovatul trup al lui Christos în pântecule Feciórei să fie fost luat dintr'un trup, de carele să se fie lipit măcar și numai pe o clipă spurcáciunea păcatului. Dóră Dumnezeu și păcatul se împotrivesc cu o împotrivre nemárginită și neimpăcată. Din acestea a urmat la popórele catolice convicția, că Fiul lui Dumnezeu, mai înainte de ce după însușirea firii ómenesci ne-ar... tráit prin sângele său de păcatele noastre, mai întâiu a trebuit, ca prin un privilegiu deschilinit al darului să păzescă pe Maică-sa în clipa cea dintăiu a concepării ei de ori ce spurcáciune a păcatului strămoșesc. Dacă Dumnezeu uresce și urgisesc așa de tare păcatul, cât a voit, ca Maica Fiului lui să fie păzită nu numai de ori ce păcat personal, ci prin o împărțisire de dar deschilinită în vederea meritelor lui Christos chiar și de păcatul strămoșesc, carele e alipit de toți fiii lui Adam ca și un blástém moștenit; atuncia e învederat, că pretensiunea cea dintăiu, ce este pusă celui ce va să fie servul Mariei, trebuie să fie aceea, ca el să îndrepteze năravurile cele stricate și păcátóse ale vieții și să înfrineze patimile, cari țintesc în tot de una la ceea ce este oprit.

Dară dacá óre cine va să cinstescă pe Fecióra în chip desevârșit, — și cine n'ar voi, să o facă acesta? — acela în urmare fireșcă are, să mérgă mai de parte și să se sirguescă în chip serios, să urmeze pilda ei.— Acesta este rînduéia lui Dumnezeu, ca cei ce vor, să ajungă la fericire, aceea să urmeze și să reproducă în sine însă-și modelul răbdării și sfințeniei lui Christos. Că pe cari mai înainte i-a știut, pe acela mai înainte i-a și rînduit, să fie asemenea chipului Fiului său, ca să fie el întâiu născut între mulți frați.²⁾ Dară slábiciunea noastră este de-a rîndul așa de mare, cât ne lăsăm, să ne înfricăm de măreția acestui model strălucit. De aceea a purtat Dumnezeu grije, să avem alt model, carele de o parte, întru cât e cu puțință firii ómenesci, să fie de tot aprópe de Christos, érá de altă parte să se plece la nimicia și slábiciunea noastră. Așa era Maria, zice Ambrosiú, cât viața ei este șcála pe sama tuturor. Și din acesta conchide el apoi în chip fórté adevérat: De model servescă-vé viața fericitei Feciórei, carea asemenea unei oglinđi strălucesc curățenia și tótă frumséța de virtute.³⁾

Pruncií unei Maice așa de sfințe a bună samă ar avé, să o urmeze în tóte virtúțile; dară mai pe sus de tóte dorim, ca credin-

¹⁾ PiŪ IX. „Ineffabilis“.²⁾ Ioan 1, 16.³⁾ Ef. 4, 16.⁴⁾ Serm. de temp. in Nativ. B. V. (de Aqueductu) n. 4.⁵⁾ S. Bernardin. Sen. Quadrag. de Evangelio aeterno Serm. X. a. 3. c. 3.⁶⁾ Ebr. 1, 3.¹⁾ PiŪ IX. „Ineffabilis“.²⁾ Mat 15, 8.³⁾ Ioan 2, 5.⁴⁾ Mat. 19, 17.¹⁾ 3. Sent. d. 3. q. 1.²⁾ Rom. 8, 29.³⁾ De virginibus 1. 2. c. 2.

cioșii să sirguască a deprinde mai ales virtuțile acelea ale ei, cari dintre toate sînt cele mai de frunte și așa zicînd stîlpii de căpetenie pe sama clădirii întregi a înțelepciunii creștinesci, adică credința, sperarea și dragostea față cu Dumnezeu și față cu omenii. Cu strălucire a luminat virtuțile în întreg cursul vieții Fecioarei, dară în chip deschilinit a luminat ele cu strălucire, când ea a stat Fiului său într'ajutoriu în clipele cele mai de pe urmă ale vieții lui. — Aci atîrnă Isus de pe cruce, și între alte huliri și blăstămări i-se aruncă în față și aceea, că el s'a făcut pe sine Fiul lui Dumnezeu.¹⁾ Maria dimpotrivă recunosea într'insul cu statornicia cea mai mare dumnezeirea și i-se închina. Cu mâinile sale proprii pîrtă ea trupul Fiului până la mormînt, dară nu se îndoesce nici pe o clipă despre învierea lui. Era dragostea, de carea ardea față cu Dumnezeu, i-a împărtășit tîria de suflet, ca să iea parte în însă-și patima lui Christos și să i-se însoțescă, și ea uitându-și de durerile sale se rîgă dimpreună cu el pentru ucigași cătră Dumnezeu, să le dea milă și iertare, în vreme ce ei întru împetrirea și turbarea sa strigă: Sângele lui asupra noastră și asupra fiilor noștri!²⁾

Dară ca să Ne întorcem la considerarea concepției celei nepetate a Fecioarei, a cărei taină este obiectul enciclicei Nostre, câte îndemnuri puternice nu ne îmbie chiar taina acesta spre a păzi și deprinde virtuțile! Ce este oare aceea, cu care mai întăiu de toate cătră vrășmașii și urgisorii credinței, să răspîndescă în toate părțile rătăcirile sale, și durere clatină la mulți credința? Ei negă, că omul a cădut, a păcătuit și a pierdut poziția sa de mai înainte. De aceea resping ei ca nisce povești deșerte păcatul strămoșesc și toate urmările lui cele rele, adică păcătoșenia originii, stricăciunea neamului omenesc întreg, intrarea rîului păcatului într'insul și urmarea, că e de lipsă un Răscumpărătoriu. Urmarea firăscă din premisele acestea este, că în lume nu mai este loc pe sama lui

1) Ioan 19, 7.

2) Mat. 27, 25.

Christos, pe a Bisericii, pe a darului și pe a rînduiei celei mai pe sus de fire. Cu un cuvînt totă clădirea credinței e subsăpată. Dimpotrivă dacă poporile cred și mărturisesc, că Fecioara Maria în clipa cea dintăiu a concepției sale a rămas păzită de totă spurcăciunea păcatului, acesta însămnă tot atăta, cât a admite și primi și păcatul strămoșesc, răscumpărarea prin Christos, Evangelia, Biserica și chiar și legea de a purta crucea; dară atuncia e delăturat cu desevărsire și raționalismul și materialismul, și înțelepciunii creștine îi rămâne mărirea de a fi păzitoare și apărătoarea adevărului. — Între mijlocele, cu cari vrășmașii credinței mai ales în zilele noastre nimicesc în inimă credința, se află și aceea, că ei denegă auctorității Bisericii și preste tot ori cărei superiorității între omeni reverința și supunerea datorită și amăgesc și pe alții, să facă asemenea. Aceștia sînt germeii nefericiți ai anarchismului, un rău și o ciumă, ca și care nu este alta mai fatală pentru rînduiea firăscă și cea mai pe sus de fire în societatea omenescă. Dară și rătăcirea acesta atît de primejdiosă pentru ordinea civilă și cea bisericăscă încă nimicesc adevărul de credință despre conceperea cea nepetată a Maicii lui Dumnezeu; căci el ne obligă, să recunoscem Bisericii putere nu numai preste voința noastră, ci și preste mintea noastră. Numai în virtutea supunerii acesteia a minții salută poporul creștin pe Maica lui Dumnezeu cu cuvintele frumoase: De tot frumoasă ești, Mario, și întinăciunea moștenită nu este întru tine!¹⁾ Așa se adevăresce și lauda glorioasă, carea o aduce sfinței Fecioare Biserica zicînd, că ea nimicesc toate ereșele din lume.

Dară credința, după cum zice Apostolul, este numai „adeverirea celor sperate“.²⁾ Și așa trebuie să înțelgă fiesce cine, că prin nepetata concepere a Fecioarei își primesc întărirea sa și sperarea în tocmăi ca și credința. Și acesta cu atît mai virtos că Maria a fost păzită de păcatul strămoșesc, numai pentru că ea avea, să fie Maica lui Christos.

1) Grad. Miss. in festo Imm. Concept.

2) Ebr. 11, 1.

Era Maica lui Christos s'a făcut ea, pentru ca nouă să ni-se restituască sperarea întru bunătățile cele vecinice.

(Va urma).

Unirea Românilor Macedoneni cu biserica Romană.

(Continuare din Nr. 9.)

După multe înteveniri și rugăciuni din partea comunei, cele două femei au fost grațiate în schimbul unei sume de 200 lire turcesci; perceptorul și cei alaiți doi fruntași români au fost decapitați de mîna sacrilegă a lui Catarahia în fața prizonierilor, la aușul, că comuna nu dispune a trimite mai mult de 10 lire. Grecul vociferă că, cu 10 lire nu pot cumpăra o păreche de bol, iar eu să liberez un spurcat de Vlah? (român) și în furia lui strigă: *κόπτε την κεφαλήν* (taie-i capul).

La această privești lugubră prizonierii incremenesc, mai ales institutorul nostru Spiru Popescu, care cetind răspunsul părintelui său, că nu dispun de mijloce și îl sacrifică bandei a îngălbenit și îl s'au înleștat fălcile de groză.

Institutorul Spiru Popescu a scăpat cu viața din două motive: 1) că părintele lui fiind Protopop în comună și fratele lui mai mare Popa Gheorge, deși din cauza Arhierelui nu erau în bune relații cu Spiru, totuși ca părinte și frate au apelat la Arhierelui și cei alaiți agenți din Bitolia pentru cruțarea lui Spiru, luându-și angajamentul, că îl vor subtrage de la propaganda românească. 2) că unul din căpeteniile bandei anume Naum se cunosea

FEUILLETON.

DE LA ROMA.

— Serisóre. —

„Avanti!“ E recunoscut de toți, că limba italiana e cea mai frumoasă, cea mai sonoră limbă. Vorbele ei sună dulce și mîie, ca vibrările armonioase a unor clopoței; iin, ca un frémăt de frunze, ori ca un murmur de isvor — acuiși iar puternic și sgomotos, ca însăși simțemintele, ce bătute întregul omului. Italianul, când vorbește însușindu-și vorbirea cu gesturile lui vehemete, vorbește inimei, nu minții.

Mai departe — e mai mult, de cât evident, că omul crează cuvintele, dându-le oare care înțeles, care apoi cu timpul după progresul și cultura omenilor se schimbă.

Aiăta fie, ca întroducere la cuvîntul „avanti“, care e unul dintre cele mai bine-sunătoare; însămnătatea lui e tot așa de mîudră, ca însuși sunetul: „înainte!“ Adecă: tînde mereu spre viitor, muncă continuă, cu bărbăție! Ce poți azi nu lasa pe mîne etc. etc. În multe forme se pôte esplica acest cuvînt și cari mai frumoșe, mai adevărate abstrăgînd de la cele alalte înțelesuri accidentale.

Acest frumos cuvînt a ajuns, acum în mîna și gura socialistilor de aici, ba e devisa lor, organul, foia lor, isvorul ce le vîrsă lumină, pîrtă acest nume frumos.

E de prisos de a mai întări, cu argumente, că, ce ajunge odată în gura acestor fanfaroni și profeti mincinoși ai viitorului, ce-și predică religia lor bolnavicioasă, cu sgomotul și în modul pilariilor de pe plătale capitalei — devine înveninat, odios — nu numai la vedere, ci și la auz.

Azi cuvîntul „avanti“ nu e acel cuvînt sonor și cu farmec atrăgător, cu putere îmbărbătătoare; azi „avanti“ e socialist, pe cât de socialist e însuși Combes. La aușul lui numai, nevedînd veți pe omul fără lucru cu eravată roșie în grumaz, cu pălărie verde în cap și cu doi ochi negri, de o lucire sinistră, bizară.

Că întru cât au schimbat sensul acestui cuvînt, acești omeni misterioși în învătura lor, cât dispreț și ură cuprînde în sine față de tot bunul și frumosul existent, zilnic se pôte vedea și constata pe stradă.

Mercuri sara, în zina de 10 Februar Ferri, deputat în casa țerii corifeul socialistilor italieni și redactor responsabil al organului „Avanti“ și-a serbat zina de judecată pentru calumnierea, ce a făcut-o ministrului Bettolo. Nu știu ce a putut fi calumnierea aceea, dar de sigur a fost gravă și fără nici o basă, ceea, ce se pôte concluda din pedepsa grea, ce i-s'a dictat din partea senatului: 1500 lire amîndă și 6 săptămîni închisóre.

Vestea acesta nouă a străbătut, ca falgerul întreg orașul — făcînd o mare senzație, căci dora socialistii erau stimati și preveniți aicea. — Dar nu numai atăta! Prin această sentința a senatului multe cause socialiste proiectate și deja pe cale de a deveni lege au cădut, fără ceva contravotizare. Și-au pierdut încrederea în toți.

Dar cei alaiți credincioși nu s'au lăsat să fie strobiți ci cu rușinea, ce l-a ajuns s'au adunat cu mie cu mare la ferestrele Redacției „Avanti“, ca să arete alipirea lor nestrămutată și iubirea față de capul lor.

O vreme s'au indesușit numai de a privi ferestile redacției, înse vedînd, că nime nu-l mai salută și ferestile stau mereu închise au erupt într'un urlet teribil de: Eviv' Avanti! Eviva Tribuna!

Miliția înse dîndu-le de urmă după signalul dat de trei ori cu trîmbița spre împraștiare, a făcut atac asupra lor și au prins vr'o 50; cei alaiți au împuns-o la fugă pe unde au vedut-o mai deadreptul. Rușinarea asta de-a două oară au publicat-o mîne zi toate foile, întărînd și aceea, că Ferri va trebui să solvescă banii în cel mai scurt timp, iar închisorea cu încetarea dignității lui de deputat și ca atare înviolabil.

Nu e imposibil, că vom ceti acuiși, că Ferri a trecut frontiera cu trei zile înainte de a i-se fiu oficiul.

Nu mult după ce s'a curățit strada a ieșit personagiul, ce duce foia la tren — o clică, ori cum l-au zice, compusă din vr'o două femei și mai mulți pierde-vară de pe strada, ce-ți sbieră într'un mod teribil, scotînd fie care nesce sunete speciale și diforme. Fiesce că nici de astă dată n'a lipsit dróta de băieți nespălați, ce chive gróznic și strigă: eecol' avanti; avanti! avanti! avanti!

Concertul acesta asurđitor ni se re-peșese totă sara sub ferești, căci sîntem acei fericiți de avem Redacția vis-a-vis de noi.

cu fratele lui și în considerațiunea pretiniei a influențat pe lângă Catarahia spre a-l cruța viața.

Ast fel ca prin minune a scăpat din mâna bandiților după o suferință de nedescris de 4 luni de zile.

Céta lui Cole Ghiză, fiind și mai numerosă, își face apariția în același an în luna lui August în comuna românească Gopeși, unde asasinază pe fruntașul român Gheorge Mazni; iar pe Cociu Bijn, Cocia Trăpce, Nasu Torbu și alții îi legă cot la cot și îi duce în muni. Din fericire institutorul român Nicolae Cosmescu cu soția lui Elisa institutore, lipsind din comună au scăpat de ghiarele banditului; dar în locul lor, din greșală au luat cu dâșii femeia și fata lui Gheorge Popa Coma, român din Gopeși, dar cel mai încarnat dușman al românismului, fiind Directorul școlii primare grecesci din Bitolia. Afându-se la Bitolia de răpirea greșită a acestor două femei, agenții greci prin stafetele lor în cunoștință pe bandit să libereze imediat femeile, lucru ce s'a executat după două zile. Iar fruntașii noștri au suferit timp de o lună de zile cele mai mari chinuri și dacă au scăpat cu viața este, că spre fericirea lor puterea turcească a surprins pe bandiți și în învâlmășala aceea, bandiții au fost parte uciși, parte au scăpat cu fuga, iar prizonierii noștri au fost luați și scăpați de puterea turcească.

Céta lui Leonidas a făcut ravagii mari, răspândind gróză prin comunele românești din Thesalia și Albania. Această cétă a fost distrusă parte de o puteră turcească, parte de frații Români Cucuneș din comuna Lunca, cari cu câți-va voinici au scăpat populațiunea românească din acele părți de acești palicari.

Iată cine sînt grecii și Prelații Patriarhiei ortodoxe.

Nu este de ajuns atîta persecuțiune și teróre pe bieții Români, ei au desfășurat o gónă teribilă și în contra preoților, bânuiți că simpatizează cu Români. — Cine din noi Români Macedonenii nu cunosc persecuțiunile îndurate de preoții români părintele Coletii din Crușova, preotul Balamacl din Coreea preoții Nicolae Levu și Nicolae Nanci din Gopeși și alți mulți preoți din din alte comune.

Nu mai departe, tocmai acum, când unii din noi se hrănesc cu idea, că Patriarhia grecească ne va acorda mult așteptatul episcopat românesc, prelații din provincii, se dedau la cele mai nerușinate proceduri față de noi; și ca dovadă reproducem cele ce cetim în ziarul „Românul de la Pind“ Nr. 44 din 12 Ianuarie c.

Monastir 9 Ianuarie, 1904.

Argos.

Noul Mitropolit, cu care ne-a dăruit sfântul, P. S. Antim, și-a inaugurat activitatea sa patriotică în eparhia Pelagoniei cu un act scandalos.

În ziua de Crăciun, P. S. a anunțat din porța principală a altarului că părintele Teodor, care a părăsit biserica locală și început să se dea de Român, să facă treburile altora, este, declarat argos, adică i-se la dreptul de a oficia în ori-ce biserică și în casele creștinilor.

Iar dacă cutezătorul preot n'are să-și cêră lertare, atunci are să fie *caterisit* (chiar de către sfântul Patriarh!!)

S. S. preotul Teodor a fost înștiințat, somat în trei rânduri chiar pe cale oficială spre a lua act de cele mai de sus spuse

și a-și cere lertare, căci va fi val și amar de dînsul. Popa ride de se prăpădesce.

Pe de altă parte 30 de tineri grecomani au făcut o conjurație ca să-l prindă pe popa al nostru în stradă spre a-l tunde barba și a-l stăci în bătai, dar sântia sa ride și de acești copii, ca și de vlădica cu minte de copil. — La Magarova pe zidurile școlii și bisericii grecesci și a mai multor case s'au afișat placarde, prin cari populația e îndemnată să nu mai vorbească românește.

Efectul a fost caraghios, căci caraghiosii au fost, cei cari au dat această proclamație de întronare a diabolicului limbaj în vetrele românilor în locul dulcelui grai strămoșesc.

Berat 10 Dbre. 1903

Activitate infernală.

Se știe, că în urma unui ordin de de sus va porni o gónă strășnică în contra Românilor, cari luptă pentru nemul lor. — Aceștia înființază o eforie și au cerut pe cale legală recunoșterea ei.

Ce fac înse agenții grecismului cu Vlădica în frunte?

În ziua de 5 c. se convocă la Episcopie întrunirea consiliului bătrânilor (dimogherondia).

Cum s'a mirosit în oraș despre ce era să fie vorba, imediat în fața Episcopiei s'au strâns Români și Albanezi, de cari e locuit orașul. — Consiliul compus din 6 membri: trei Români și trei Albanezi. Dl Eracli Giuniticu, fruntașul Român și efor al școlii noastre, face parte din acel consiliu. — Sergenții poștați la porți oprează intrarea publicului.

Sedința se deschide pe la orele 9^{1/2}. Ca un plus, după ce formalitățile de bine cuvîntare a Episcopului și de sântări de

Unui străin acest cuvînt nu i-ar părea de un sunet sinistru — ura aceea sêlbatică, ce zace în el nu o va cuprinde, de nu va cerca scopul ultim al acestei învățături: capul ultimului rege să se scalde în sângele aburător al celui din urmă Pappă. — A răsbate înainte, dar numai înainte orbiș — a face cale cu pumnalul, cu revolverul, a calcă în picioare tot, ce va sta în cale, fie sfînt, fie drept ori strîmb, fie bun, ori rău, de nu stă în acord cu socialismul. Pasul prim a fost făcut de mult; acum nu trece an să nu aibă victima sa aleasă.

Îmi vine în minte mórtea bunului domnitor: Umberto — Intr'adevăr tată dulce al acestei țări frumoase. Nu cred, să fi fost om de cinste, care să nu fi simțit indignare și tristetă la auzul morții sale.

Dar acest jurnal și în acele momente dureroase a avut curajul de a-și exprima bucuria diabolicească, că adecă: și pe fiul său ar fi trebuit să-l trimetă pe cea laltă lume cu tatăl său. Firesce, că și atunci, ca și acum și-a primit pedepsa binemeritată.

* * *

În tot timpul au trăit ómeni cu principii diverse, scrintite, ba de multe ori chiar utopice, aceste principii le-au îmbrăcat, când în hainele religiei, când în a politicii: anabaptisti, nazarineni; comunisti francmasoni, socialisti etc. Dar nici o țara nu a produs atâtea genii extravagante și nu a îmbrățișat cu atîta ardóre și nesocotetă învățăturile nouă, ca Franția. Acest neam nervos și inconstant întru atîta a mers pe căile noi și necunoscute, propuse de genii săi, încât e imposibil să se mai întorcă odată acolo, de unde a plecat. Orbiș urmază

vorbele lui Voltaire, acel „mălmută-om.“ care zise: *ori va fi Franția întregă ateistă, ori pîtră.*

Azi Combes condus de spiritul lui Voltaire leșit din întunerecul venit lui, zi și nopte lucră, să mântue țara de Călugării cari au jefuit-o, au supt-o și azi au pus umêrul la carul progresului, oprit în cursul său de cărja Papei — se-l împingă înderépt în negura vremii(!)

Nu voi acum să înșir binele, ce l-a dat și-l dă mereu biserica omenimel, la meritele, ce le-au câștigat fii aleși ai bisericii pe toate terenele, în toate științele; că cine a pus propriamente basă științelor moderne: spoții ce șed azi în casa țării și cârmuesc țările, ori locuitorii simplii ai Claustrilor — acei, cari azi ar împinge(?) carul progresului în nesciința veche, în lamea suspertiunilor?!

Ci mă marginesc numai la aceea de a arêta, că și Italia urmază și imitază tot de una pe țara soră și totă învățatura strecurată de dincolo, în cöce a găsit mai tot de una în Italia pat môle loc umbros și liniștit de a prinde rădăcini.

Dacă asta n'a fost în trecut, mult mă tem, că va urma în venitor, căci atunci erau alte vremi, acum sînt alte împrejurări. Și acest neam e nemulțămitor, ca strămoșii săi, ce strigau: „panem et circense“ — și tot pe acel, care l-a săturat odată și l-au ales de consul azi-mâne îl hulesc și-l depun din domnie.

Azi, capul bisericii nu e acel principe bogat și puternic în bunuri pămîntesci a cărui putere, bunătate și strălucire a fost tot odată și a fiilor săi. Azi „leul pustietății“ s'a îndestulit cu o cușcă; domnul tîmularului

ce se estinde pe ambii termuri ai Tibrului până la mare s'a îndestulit cu un singur palat. Dar nici atîta nu au voit să-l lasă: pe cel alungat din Quirinal au voit să-l lasă fără căpătăiu și acel Garibaldi, care zicea: mórte ori Roma, și-a îndreptat tunurile sale asupra catedralei Sfînti Petru zicînd: „las să-l dobor și cel din urmă semn de mărire.“ Între astfel de împrejurări e imposibil de a pute conduce și de a griji de sörtea popórelor cari pe trecut au aruncat vîlul uitării — a căror presinte e bunul și venitorul e un trai trăit în jurul focului bizar aprins și grijit de spiritele socialiste.

Sînt triste stările de acum pentru biserică: e fôrte rău când nu poți fi domn în casa ta. Aici în Roma nu trece an, în care când una, când alta instituțiune biserică să nu se ia din mâna Papei, când unul ori alt monument să nu-l ia guvernul în protecțiunea sa, că — zice — biserica e sêracă și nu-le pöte griji, e slabă și nu le pöte apăra. Cât bine, cât folos aduce această iubire părintească din partea guvernului bisericii — e clar — e evident.

Mă tem — dar totuși am speranță: că dacă omul e în stare, a nimici puterea sémênului său, de a pute întuneca renumele, stöua lui lucitóre într'un timp liniștit și senin, de a pute ponegri bunul nume și al nega meritele — un adevăr sfînt de 20 de vécuri continue, totuși nu se va pute nega nici odată, glasul pöternic al atător popóre, cari au apus, ori viéză, nu se pöte îneca și istoria, acea oglindă fidelă, a timpului tot de una ne va arêta figura păstorului celui bun în fruntea turmei sale și la înălțimea chemării sale.

mâni din partea consilierilor P. S. S. a invocat pe sfântul spirit să-l lumineze pe consilierii, chemați fiind de astă dată să ocrotască drepturile elenismului, cari sînt amenințate din partea românească.

Se dă după aceea citanie scrisoarei, Patriarhiei, prin care se cere încheierea unui proces-verbal, doveditor că populația creștină a Beratului este grecească și să autorizeze pe P. S. S. Episcopul de a interveni pe lângă Șeful suprem al bisericii ecumenice de a lua măsurile, ce va crede de cuviință, spre a nu se recunoască eforia și comunitatea românească din acel oraș.

Dl Eracli Giuniticu, protestează cu indignare în contra acelei citanii, zicînd, că biserica n'are a se amesteca în acte de ordine politică. — Toți cei lași membrii se declară solidari cu D-nul Giuniticu. — Mitropolitul devine violent și bruscăză cu vorbe aspre pe consilierii pentru nesupunerea lor, ceea ce provocă un tumult. — Ședința se suspendă pentru o jumătate oră.

La redeschiderea ședinței apare consulul grec din localitate, care îl soncă în numele libertății și a Regelui său să facă patrioticul act, ce li-se cere. — Consilierii se infurie de insolenta sa.

Dl Giuniticu îl invită să părăsească sala și nesupunîndu-se îl apucă de braț și îl dă afară.

În oraș s'a svonit că, consulul a fost bătut: Consulul s'a și dus la Ex. Sa Hachi Pașa, guvernatorul sangiacului, spre a se plînge, că a fost bătut de Dl Giuniticu. — Pe când acesta era interogat la palat din partea guvernatorului iată că sosese Dl Gojamani, directorul școlii noastre. În cupeul lui Azis Pașa, marele flo-român

și valoros consilier al M. S. Sultanului, rugînd în numele acestuia pe Ex. Sa Hachi Pașa să i-l predea pe Dl Giuniticu. După ce au fost interogați și cei lași consilierii și s'a dovedit că consulul grec încreză în contra statului otoman s'a dat drumul valorosului Giuniticu, felicitîndu-l tot de odată Hachi-Pașa în fața reprezentantului Eladel pentru sentimentele de credință și devotament către tron.

În mijlocul ovațiilor Dnii Giuniticu și Gojamani s'au dus la Ex. S. Azis Pașa, unde au dejunat; iar consulul Grec, abătut și ploat s'a dus acasă prin strade lăturalnice.

Sera acest reprezentant împreună cu Episcopul fanariot au telegrafat la patriarhie, cerînd escluderea din consiliu.

A doua zi, Domnii I. Burdumi, E. Giuniticu și Gogiamani eforii școlari, au raportat Dnii Lazăr Duma, inspector, cele petrecute și l-au invitat ca să vie de urgență la Berat, avînd de tranșat chestiuni importante pentru românism.

Nația trebuie să mîrgă înainte!

Iată manoperile correigionarilor nostri ortodoxi, cari cu ori-ce preț caută a sili pe Românii să îmbrățișeze cauza elenismului și mai au încă pretențiunea a fi ortodoxi!!!

Un Român Macedonean.

(Va urma).

SINODE PROPOPOESCI.

— din diecesă de Orade. —

În sfîrșit ni s'a împlinit una din cele multe dorințe: Prea Sfinția Sa Episcopul Părintele Nostru Demetriu Radu a dispus

gratios resuscitarea sinodelor protopopesci în întreaga diecesă de Oradea-mare. Aprópe zece ani sînt, de când urgitez această reformă salutară în grai și scria, — cine imi va lua decî de inconvenientă declarația, că mă simt fericit a vedea realizată idea acesta măréță?!... Spre ilustrarea, cât de ardent necesară era resuscitarea acestor sinode — să servescă unele detaiuri.

Departe, să dubitez asupra calificației, ori culturai preoților de alte diecese. — constat numai, că cei ce au avut ocaziune a conveni cu câți va preoți oradani, s'au putut convinge, că acestia sînt modelul preoților culti, calificați, — dar ca să fie odată și cei mai vrednici următori ai învățăcelilor lui Christos — n'asî cuteza a afirma. Nu-i vorba, toți eram când va în seminarele rom.-cat. binecrescuți și moralicesce, erau unii chiar prototipii clericilor blîndi, neobosiți în muncă, plini de entuziasm sfînt, — aceste însușiri frumoase inse — vai! în mare parte s'au stins din inimile celor ieșiți cu plugul în agrul Domnului.

Causa? E foarte simplă. Sîntem *omeni*, — și omul oh, cât de aplicat este a se desfășura din catena idealurilor spre a se infunda în materie, — când nu are aprópe de sine, cine să-l îmbărbăteze în clipita, când vócea chemării luptă o luptă desperată, pe viață și mórte cu vócea ademenitoare a intereselor material; — când nu sînt științi asupra lui ochi veghietori în momentul, când conștiința istovită de afecțiuni iregulare e pe calea de a se prăbuși în abisul viciilor. Da, *până sîntem tineri* avem lipsă în apropiere-ne de un patron binevoitor, de un preot tată, carele să conducă luntrița vieții noastre individuale cu braț puternic

Și chiar nimic, să nu-l mai rămînă în viitor din puterea și bunurile lumesci, istoria va da tot de una aceea reputațiune, demnitate tradițională capului bisericii celei adevărate.

Că deși a trăit biserica grele timpuri, a avut triste esperințe, totuși nici una din multele încercări nu-mi pare mai critică decît, cea din anii 1860 și așa în cöce până în deceniile trecute. Căci deși au fost unele mult mai grele, n'a fost așa vrăjmaș timpul, nu era aceea ferbere nervoasă în popóre, scopul acela prefînt atrăgător, ca acum; așa, că în scurt timp Papa, după ce perdú statul eclesiastic, după ce Roma capitala statului său ajunsese în mîna lui Garibaldi, a pierdut ori ce auctoritate înmescă, țările și-au rechemat ambasadorii din Vatican și Papa a rămas părăsit de toți: „inimicii tîi, casnicii tîi.“

Ba, când Papa de pie memorie Piul al IX-lea a trecut la cele eterne, fost-au și de acel rebeli furibunđi, cari au cutezat a arunca cu petrii asupra cadavrului și a împiedeca convoiul de a intra în cimiter.

Laudă inse și multămită Providenței divine și guvernării înțelepte a fericitului Leo XIII, care sciu atât de bine și de fin a depărta acest rău. Politica lui înțeleptă și nepreocupată, dinr'odată a ridicat din nou demnitatea de odinioară a S. Scaun prin aceea, că în două rînduri fu ales de jude de dreptate între potestățile: Anglia, Germania și Statele-Unite și Jarăși între Anglia și Columbia în unele cauze politice, al căror drept fie care și-l atribuia steși.

Azi S. Scaun se bucură de aceeași venerațiune și demnitate vechiă și fie care

stat catolic ori acatolic își are ambasadorii săi în Vatican și viceversa.

Și această politică începută de Leo o continuă acum Pr. S. Sa Piul al X. actualul Papă, prin eminentul său secretar de stat: Mery del Val. Și nu cum vorbiau foile socialiste de aici, că Papa ar strica datinele vechi că nu să simțesce bine între împrejurările estea nouă pentru El. Ba în unele rînduri au încercat a-l și ademeni cu strigările malițioase îmbrăcate în haina umilintei și a iubirei de: „Trăiescă, Papa, democrat.“

Da, Papa e democrat. Papa iubesece poporul său și-l dore și simțesce miseria lui și lucră mereu întră îmbunătățirea sortii lui; dar nu e democrat, cum îl cugetă și doresc socialiștii.

* * *

Pöte, că veți scii și D-vóstră cu cât drag și cu ce plăcere nervoasă și cu câtă vanitate serbeză Italianii, „Carnevalul.“ Dreptu-i, că și în alte țări să aranjéză baluri mascate, și să sacrifică din multele zile ale anului una și Zeului Satyr, dar în Roma și în întreaga Italie dóné săptămîni întregi țin jocurile — nu arare ori frivole.

Anul ăsta în provincia — căci în Roma le-au frînt cörnele — au fînit socialiștii serbarea cu vörsare de sänge. E prea ușor de a găsi cauza acestei crudelități. Ca de comun — dar mai virtos sub masca nebuniei, socialiștii se purtau într'un mod demonstrator non plus ultra. Carul bizar, ce-l purta prin orașeul Trani era decorat cu episödele procesului: Ferri — Bettolo, de care amintisem.

Töte figurile, din car aveaü costumul patriarchalic al învățaturii lor și strigaü furtunos: „Eviva Ferri“. — Partidul contrar și bărbații nemascați inse le replicaü cu: „Abasso Ferri!“ — „jos Ferri!“

Din acest schimb de vorbe s'a născut apoi o învălmășală gróznică — izbiri de pumni, injurături etc. și ca la glas de dobă, cum ai bate în palme, töte ulițele s'au umplut de socialiști înarmați, pregătiți la acest scandal și apoi de ömeni curioși, ce nu înțelegeau nimic din cele, ce se petreceau. Militia și jandarmii ordinați acolo la post au oprit pe acești furioși de a mai striga și a conturba liniștea, ce a fost numai uléu pe foc, căci demonstrații cu cutitele își revindecaü dreptul de a striga. În această ciocnire cu militia au rămas rănii de cutite 3 soldați, iar 3 socialiști omoriți de glonț, alții, iar rănii mai greü ori mai ușor.

Din töte aceste mișcări și noi cei cu rëul în casă am puté trage nesce învățaturi: că adecă totuși curioasă trebuie să fie viața aceea lângă focul aprins de acest neam de ömeni, așa blândi din fire, pe cum îi vedem; numai liniștea și bunăstarea aceea visată nu scü cum va puté încäpe cu firea lor violentă, cu pofta lor ardëndă după rësbunarea — și lacomă după avere. Vom trăi întră adevër atunci viața din „satul lui Cremene“, dacă toți ömenii vor deveni tuleri. Dar până atunci trebui-va să trăim tot cu frica în spate și cu bățul după ușa.

Salutare!

Victor.

printre multele Scylle și Carybde, cari ne întâmpină la tot pașul în marea vieții. Repet, *până sîntem tineri*, căci „târziu este a îndrepta arborele crescut gârbovit.“ Și acești patroni, acești preoți — părinți binevoitori *sînt și trebuie să fie protopopii* numiți și *ochii episcopilor*. . . . De ast fel de conducători firești era lipsită garda preoțimeii tinere din timpuri preistorice, — căci domni protopopi erăți și în trecut ochii episcopilor. dar ce ochi?! Ochi, cărora nu s'a dat teren de ochiare, — ochi, înaintea cărora — nu din vina lor — horizonul odată la an se deschidea numai — în multe cercuri chiar după serii de ani! — cu ocaziunea vizitării rațiunilor, — te miri apoi, că legătura firească dintre preot și șef tractual a devenit în cursul vremilor o simplă acțiune de curtuosie, carea și-a desfășurat punctul de forță într'un „menu“ straniu, când cu finea rațiociniilor. Au fost tot de una excepțiuni onorabile, dar aceste sînt tocmai pentru aprobarea regulei.

În diecesa oradană din vremuri bătrâne sînt leșite din us sinódele cercuale, de zeci de ani a fost deci preoțimea lăsată în voia sa liberă, cu carea liberalitate — dovadă multele exemple triste — atîta frați preoți — și încă cei mai talentați, au abusat. Nu e mirare apoi, dacă din lipsa zelului în preoțime ne pomenim azi la timpuri atît de triste, cît în cei cu inimă pentru cauză plînge sufletul, vîdînd ruinele lăstate în urma hordelor fără Dumnezeu! . . . Poporul azi în mare parte cetesce ziare, și încă ce ziare?! unde nu se scrie alta, de cît hulă și batjocură la adresa preoțimeii — și acésta o și merităm fraților! — azi se țin pretutindena adunări populare în spirit jidanosocialistic, unde parveniți fără suflet dumnezeesc stîng din sînnul poporul și ultima licărire a credinței positive, făcînd din om, ce este chipul lui Dumnezeu — chipul satanei: plin de ură, dușmănie față de tot, ce e sfînt. . . și aceste toate pentru păcatele noastre! Iată unde am ajuns fără preoțime devotată cauzei. . . Nu afirm. că numai în diecesa Oradană stău lucrurile atît de sinistru, se aud țipete desperate și din alte părți. — dar din faptul, că aceste triste simptome sînt notele principale a intelectului lumii de azi, ajungem la conclusia, că contra acestui curent violent și așa ar fi zădărnica ori ce încercare de rezistență: ar însemna a abziice de dreptul luptei juste. — și deci de gloria împreunată cu ast fel de luptă, — acésta ar fi egal cu sinuciderea noastră proprie! . . .

Acésta perspectivă dorerósă a trebuit să se desfășure înaintea ochilor preabunului nostru Archiereu, când inspirat de Duchul Adevărului, de loc la primul său paș în acésta almă diecesă, și-a propus a-și crea preoți nu numai culți, ci și *devotați chemării lor*. Mult milostivul Dumnezeu să-l răsplătescă acésta îngrigire vrednică de un urmaș al apostolilor. . . .

Iar noi, fraților preoți, să ne nisnim din resputeri a suplini ceea ce au omis, pôte nu chiar din voia lor, — antecesorii, să ne grupăm în jurul protopopitaților nostri cu încredere și iubire, ca însușind aici știința practică și zelul ardețor — necesare pentru conducerea turmulțelor noastre la cele veelnice — să gustăm și aici pe pămînt fericirea conștiinței liniscite, — dar

mai virtos să ne aflăm vrednicii de fericirea de carea să împărtășese în ceruri cei, cari au luptat o luptă bună — până în sfîrșit! Dumnezeu să ne ajute!

G. Hubic,
preot gr.-cat.

Cătră P. T. Cetitori!

Din nou rugăm pe On. Abonenți, cari sînt încă în restanță cu abonamentele de pe anii trecuți să binevoiască a le trimite fără amînare, avînd și noi cele mai mari lipsuri.

Administrațiunea.

† Michail Gian.

Din Bogșa montană se anunță mórtea canonicului cancelar din capitulul de Lugos. *Michail Gian*, unde repausă Vineri în 26 Faur n. după îndelungate și grele suferințe în vrsta de 70 ani, în al 37 an al preoției și protopopiei și 4 al canonicatului. La înmormîntare a pontificat Ilustr. Sa Episcopul *Vasile* al Lugosului, care a și rostit vorbirea funebrală.

Gian s'a născut la 1834 în Bogșa montană. a absolvat gimnasiul la Oradea mare iar teologia în seminarul Sta Barbara din Viena la anul 1861. La 1863 se ordină de preot și a fost dispus îndată ca preot în Bogșa montană și protopop al acelu district, în care calitate a lucrat necontent pentru lățirea și întărirea stei Uniri. În an. 1900 a fost numit canonic prebendat și în 1901 promovat de canonic cancelar.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Pentru biserica gr. cat. din Miraslău credincioșii Ioan Antoniu Galanteon Ispas, Ioan Soraciū, Aurel Chindea Pamfil Moldovan, Michailă Moldovan au cumpărat un ornat preoțesc cu toate apartinențele sale în preț de 80 cor. iar credincioșă Veronica Antoniu a donat un stergar frumos; pentru care faptă nobilă li se aduce și pe acésta cale cea mai ferbinte mulțămire. Miraslău în 21 Februar 1904 *Aurel Aron* adm. paroch. gr. cat. — În anul trecut la îndemnul vrednicului cantor docent Arhanasiu Lupan s-au cumpărat cu colecta curatorei Sandru Iliș un candelabru cu 18 lumini — în preț de 280 corone. În asta sumă au colectat și Ioan Feher cântăreț pe cum și zelosul învățător d. Lupan. Tot la îndemnul sus numitului domn, în estan s-au legat frumos în piele următoarele cărți bisericești: Sta Evangelie s-au legat cu cheltuiala bătrînului curator Ignatie Bementean Mineiul s-au legat cu cheltuiala de 17 corone a cinstitei văduve curatoarea Maria Petrușan Octoichul mare și cel mic s-au legat cu cheltuiala binefăcătorului Stei bisericii Andreiū Petrovan, soția și fiul lor Michail; care în mai multe rînduri au înfrumusețat acésta, pe cum și alte biserici cu frumoase icône, prapori și învățatori pe stul altar. Cartea de căzanii s-au legat cu cheltuiala făcută prin colecta zelosului curator Sandru Iliș Primescă în numele senatului bisericesc mulțămire ferbinte, atît vrednicul îndemnător dl Atanasiu Lupan cît și marimioșii dăruitori. Dumnezeu să le dea împărat binefăcările. Baiașprie la 10 Faur 1904. *Ioan Savanyu* adm. paroch. gr. cat.

Din Archidieceasă. — M. On. Iuniū *Br. Micu*, acuar la of. archid. a fost numit asesor la Tribunalul matrimonial de II-a instanță pentru archidieceasă. On. *Ioan Bochiș sen.* din *Topa Sân-Craiu* (distr. Ciug) cu 1 April 1904 a fost trecut în statul deficientei, iar cooperatorul de acolo On. *Ioan Bochiș jun.* a fost numit paroch al *Tona-Sân-Craiu*nt. Administatorii parochiaii: *Val. P. Papiriū* din *Țeud* și *Alesandru Petran* din *Ciumerna* — distr. Aimașului au fost numiți parochi. — *Ioan Petrișor*, preot în *Bologa tr. Morlaca*, cu ziua de 1 Ian. n. a fost trecut în șirul preoților deficienti. — Penziunea unui preot pe an. crt. s'a statorit în 360 cor. Ajutorul dat văduvelor în 100 cor. orfanilor fără mamă 50 cor. celor cu mamă 3333 cor. Suma ce se împarte sub acest titlu trece peste 16 mil cor.

Internatul de fete. Fondul internatului de fetițe crește mereu, grație bunăvoinței preoțimeii, care contribuie spre augmîntarea lui. În timpul din urmă au trimis: *Ioan Moldovan*, protopop *Catina* 10 cor. *Gavril Ciobotar Ghimeș* 10 cor. *Niculae Solomon* protop. *Ludoș*, 10 cor. — Observam de astă dată, că din interesele capitalului s'a creat deja un alumnat în Internat pentru o fetiță de preot.

Masa studenților. Se culetează cu mulțumită următoarele contribuții: „*Detunata*“ bancă în *Bucium* 30 cor. „*Zărândeana*“ în *Băița* 20 cor.

Filatelia. Doritorii de a schimba cărți postale ilustrate, timbre ide, corespondență, conversația cu străinătatea, cu persoane din România mai cu sama, și cu de la noi din țară chiar mijloc de a se instrui reciproc și cunoște unii pe alții, de a-și desvolta cunoscințele, de a pute admira prin vederi monumentele naționale arta, mărețiile naturii și ómenilor, coșturi fermecătoare din toate colțurile pămîntului nostru — doritorii zic își pot trimite adresele lor, deslușit scrise. *Librăriei Frățilă* din *București* — calea *Griveței*, 196 care le va publica gratuit în *Ștafeta Filatelista*. Pe lângă adre-ă, se pôte nota, limba de conversație, felul de ilustratelor preferate ca: vederi peisage, monumente, fantazie, bărbăți de stat etc. Amatorul de a primi și ziua în cheșie, cu adresele, alături pe lângă adresă și 25 bani în marci postale. Avis tinerimei studenților.

Cine își iubește grădina și voiesce se aibă cele mai frumoase flori și mai bune legume, acela se cumpere semințele de la *Edmund Mauthner* furnisorul curtei imp. și reg. în *Budapest str. Rottenbiller 33* La cererese trimite gratis și franco un catalog ilustrat de 226 pag. Catalogul conține afară de cele mai renumite și bune semințuri, și o neîntrecută abundență în cele mai noue flori și legume.

Ómenii recunoscători cu miile spun din prop ia lor esperința, ca „*Fluidul Elsa* alui *Feller* ajută și la morburii cari nu sînt amintite în instrucțiune. Puteți întreba medicul cum trebuie folosit *Fluidul Elsa*, pentru mulți dintre domni medici cari l'au folosit la pacienți îl recomandă cu căldură să se comandeze (12 sticle sau 6 sticle duble cu 5 cor. franco de la singurul fabricant *Feller J Eugen* farmacist în „*Stubica Centrale 82*“ (comit. *Zágráb*). Sînt puține familii cari ajungînd la cunoștința acestei minunate medicine se nu o aibă în deposit acas pentru că prin acésta sînt scutite de urmările grave ale morburilor grabnice. Unde nu aveți în deposit *fluidul* nu întărziți a vi-l procura — că vi-e în *interesul propriu*.”

Ecconomii cari doresc să aibă o recoltă grasă să-și procure semințele de lipsă de la *Edmund Mauthner* furnisorul curtei imp. reg. în *Budapesta str. Rottenbiller 33* Firma trimite, la cerere gratis și franco catalogul său de 226 pag. Prețurile și a semințelor celor mai alese sînt moderate. Cu deosebire sînt de amintit napii de nutreț și diferitele semințuri de cereale.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Cele două fețe ale lumii.

Povestire prelucrată după L. Wesskirch.

(Continuare.)

„Ce zici İovo, vreî?” întrebă Petrea Halëul.

Ea se uită cu sîcîlă la el. Din față lui cea liniștită și serioasă nu se vede nimic, că döră s'ar fi desamăgit de răspunsul isteț a morăresei.

„Dacă me lasă morăreșa, și tu mă primesci,” șopti İova. Altcum se temea grozav. Vor fi grele zilele aceste la omul ăsta, căruia ea nici odată în viață nu i-a putut face nimic pe plac. Dar n'are încătrău, nu pöte zice, că-i de lipsă la möră, după ce stăpănașa mai în cuvinte vätămătore a zis, că n'are nici o lipsă de ea. Și apoi a-i spune oblu, că nu vré, nu se cuvine pentru una ca ea, carea e silită să mănçe pâne străină.

Petrea Halëul își trage cu socotelă punga și din ea scöte o monetă mică de argint și i-o pune İovei în mână ca arvună.

„Stă invoieța, pe trei zile la cules de vii. Și plata îți va fi, pe cum are să o capete un lucrătoriu fruntaș la cules.”

„Eü nu vréu nici o plată,” isbucni İova. Trebuie ca omul ăsta pururea să o vateme? Plată până acuma ei încă nime nu s'a incumetat a-i imbia.

El o privesce mirat, cu ochi mari. „Döră nu ești nebună, să faci lucru bun fără rësplată.”

În colo drept are. Până acum a fost ea nebuna asta. Acum mai întâiu îi bate asta la ochi. E purtată mai rău de cât o servitoare, de lucrat, irebue să lucre mai mult, și mai puțin i-se socotesce, numai cât rësplată — rësplată nu capetă.

„Pöte țî-se pare, că rësplata e ceva rușine,” zice Petrea Halëul cu luare aminte. „E inse cu totul tot greșit. Noi döră toți, căți sintem aici lucrăm pentru rësplată. Morariul n'ar măcina și eü n'ași lucra la vii, dacă n'am accepta cu toții rësplată după munca noastră.”

„N'o lua în nume de rău, Petre,” zice İova cu umilință, „eü încă nu-s dedată la asta.”

Morăreșa inse făcea față lungă. Nătărăul ăsta cu vorbele lui nesocotite încă vine vreme, de-mi scumpesce servitoarea asta atât de ieftină!

După depărtarea lui Petrea, Oanea întălnind pe İova în ambitul întunecos al mörëi, unde o trimise morăreșa după o ölä de făină, i-o și spune asta apriat. Ochiul lui lucia ca ochiul de pisică la întunec și rësuffarea lui o adia fierbinte în față.

„Ce mai om și Petrea ăsta! Nu-i rușine să îndrăsnescă a te imbia cu bani, tu — și bani!”

„De ce nu?” zice İova, carea pe încetul a fost silită a se deda la mai multe altele, mult mai supărăciose de cât banii căștigați pe cale cinstită. „Tocmai am lipsă de o păreche nouă de păpuși, și apoi păpușarul încă nu-mi dă păpușii fără bani.”

„Dacă ai lipsă de ceva, de ce nu-mi spuni mie, İovo?”

„Ție? Că chiar tu mi-ai fi omul!” zice İova ridënd.

„Și döră nu cređi, că töte țî-le-ai da, İovo, chiar töte, ce nu mai țî-ar pofti inima?”

„Dar io de la tine nu poftesc nimic.”

El o strînge tare de mână. „Și de la negrul acela de Petrea primesci! Trei zile întregi te duci în casa lui și de mine nu-ți pasă, ce me voiü face într'aceea?”

„Aci döră îți rămăne o mângăitoare bună.” Cuvîntul îi scăpase fără voie din gură. Oanea tresaltă de bucurie, auđindu-l.

„Ce fel, ești pismösă? Așteptă, de aci în colo acum am să-i fac frumosul la pocia aceea de fasole, în cât se veđi tot stele verđi pe dinaintea ochilor și mama în gînd, să-și taie găștele de lipsă pentru nuntă!”

İova umblă să se desfacă de el, dar nu merge. În stînga țîne öla plină de făină și dacă se hătsece tare, se risipe făina. Trebuie dar să steie locului.

„İovă! Dragă İovo! Dacă numai ceva, cât de cât, te-ai întörce cătră mine, io o închîn pe Lina cu toți banii ei! Nu țî-e țîe chiar de loc de mine?”

Ochiul lui lucesc împăinginiți de îndrăgostire, glasul lui o ademenesce ca o musică. Înaintea ochilor ei se ivesce ca o vedenie: Ea morăreșa! scăpată de tot chinul și de tötă grija. tatăl ei, bätăr, bolnav și neputincios, carele acum în modestia se mulțămesc cu ce are, va fi scoborit din chilia aceea înaltă și vîntösă, va fi dus jos în casă cu cei alalți și va puté ședé pe vatra caldă. De ce să nu prindă ea norocul acesta? Ea pe Oanea nu-l inbesce, dar el e un băiat bun și vor puté duce o viață liniștită la la olaltă. Și cu töte acestea ea nu se incumetă a se hötări, și rësuffarea îi merge repede.

Atunci Oanea o cuprinde cu brațul și o sărută. Ea strigă, spăriată, zăpăcită, scapă öla din mână și făina se prăvuesce, în cât ei ca și zeli stău învăluiti într'un nor, durere, că într'un nor. carele lasă urme după sine — și în clipa asta se ivesce morăreșa în ambit.

„İovă, İovă, da ce-i, de nu mai vii odată? — Ei, dar asta ce-i?”

İova nu pöte rësponde, pravul de făină îi înădușă rësuffarea, și-i acopere përul, genele și sprîncenele. Ea șta să între în pămînt de rușine.

Dar la Oanea îi merge glasul ca uns. „İova s'a lovit cu öla coala de cornul cela ascuțit, ce corn nepotrivit. İovă, vină că-ți dau altă făină!”

„Așa, așa, cornul ascuțit.” İova îi vede morăresei din față, că asta nu o crede.

În zilele următore İova nu-i mai puté face morăresei pe vöte nimic. Ca și când ar fi ieșit din șöla Andreöiei, așa sudue și cărtesce morăreșa și apoi se mai mestecă aici și un alt ton în melodia vechie: că ea nu o pöte suferi, că sîmțul ei moral și cinstit se vatămă și se turbură până în adîncul inimei, când vede, că fetele umblă în călcăiul ficiilor. Și apoi pe Lina, unde numai putea, o trimetea în calea lui Oanea; adecă nici nu era de lipsă asta, că Lina se ducea ea de sine. Oanea îi ca o urechelniță pe lîngă mamă și verișöră, atăta le gugulesce și le umblă în voie. De İova nici vorbă.

Sara din ainta culesului, aflându-se İova singură în chilie, de odată numai

sböră pe feresta deschisă o legătură de fën. Mirată o întörce de o parte și de alta și sîmtesce în ea ceva tare. Desfăcëndu-o află într'insa o păreche nouă-nouă de păpuși. Fiori răci și calđi o cuprind. Afurisitul de băiat! De câte va zile mai nici un ochiü nu a aruncat asupra ei, și acum?! — Dar ea nu vré să primescă nimic în cinste de la el. Celalalt plătsece, asta îi alt ceva. Se plęcă pe ferestă, afară nu-i nime. De va striga, o aude morăreșa, de va lăsa fënul în chilie, vine Lina și întrebă, că ce-i asta. Așa dar păpușii îi ascunde în fundul dulapului sub haïne și fënul îl duce în grajd. Întörcëndu-se iar în casă, stă pe loc, scutură din cap, zimbesce, se uită în oglindă și apoi nu se pöte stempëra să nu probeze păpușii. I-se nimeresc, ca și când i-ar fi făcuți pe picior. Asta o măgulesce, fără să vrea ea. Dar cu töte astea Oanea are să și-i ducă de aci, și de aci încolo nimic să nu mai cuteze ai da. Numai de l'ar puté întălni singur, să i-o spună! Oanea nu se ivia de cât la cină, și se făcea, ca și când n'ar sci nimic, se mănca în vorbe cu Lina, cât morăresei îi ridea față. Asta nu-i plăcea İovei, văđënd cum scie să se fățărăscă. Și acum trebuia să tănuescă tot lucrul, fără voia ei, că döră numai nu va da de gol morăresei pe singurul om, carele e gata a-i face o bucurie de când se află în necaz? Nu, asta nu o va face. Dar diminetă în zori de zi ea trebuie să plece la Penesci. Trei zile ea nu-l va mai vedé, trei zile dealungul vor stă păpușii ascunși în dulap și trei zile îndelungate el va crede, că ea i-a primit cinstea. Lucrul nu se pöte schimba, dar îndată ce îl va întălni singur, îi va spune gîndul ei fără șovăire. A o mai spune asta și la altul, nu vré. Se temea, nu cum-va Oanea să-și pună în cap a o petrece. De asta se îngriji morăreșa, pornind möră, așa cât fiul ei nu puté să se clătescă din ea nici macar pe atăta timp, cât să-i zică un „Dömne ajută.”

(va urma).

Socialism creștin.

Orî care om gînditor și cu sîmț nobil în suflet va dori fierbinte ivirea unei învătături, a unui cuvînt mîntuitor. care să scötă lumea din tulburatele stări de astăzi. Democrația abia numără 100 de ani în viața sa și lată a produs o stare așa de încordată între ömeni. cât samănă apröpeca öü cu öü cu timpurile dinaintea marelui revoluțiunii franceze. E tare îngrijorător. că în vreme ce îngrijirea lor speculativă, ca un potop sporesce și rësândesce jurnalele și cărțile tulburătore de minți curate, până atunci cei chieamați a sta în fruntea democrației se uită cu nepăsare la svirecolirea și nervositatea bolnăvicioasă a micilor ömeni și a mulțimilor de popor.

În istoria mai nouă a ömenimii nici când nu s'a sîmțit lipsa unui bărbat conducător mai grabnic, ca acum. Și dacă epocalul, mare bărbat al trecutului, în lumea noastră cu prepunare cătră persöne — nu pöte pași, de cât ca o mișcare de dimensiune mai mare, orî ca o idele, vină în mil de

pepturi, noi dorim zorirea acestei idei mântuitoare.

Ôre zorește-se deja ziua acestei vegetații spirituale? Nu știu, și nici nu vreau să cercetez. Dar voi să ne facem cunoscuți cu mișcarea socială, ce eucerește cu mare însuflețire și cu nobila putere a convingerii. Voi să ne facem cunoscuți cu socialismul creștin, pe la noi încă de tot nou. E rezervat viitorului a hotărî, dacă de la această strălucire zoritoare putem aștepta și triumfătoare lumină de amiază, ori dără și ea e numai o schiuteiere, grabnic trecătoare, ca a fulgerului, care tot într'una se aprinde pe orizont în timp de furcă.

La socialismul creștin mă duse gâdul, că raporturile sociale nu se pot îndrepta prin îngrădiri, legi și instituții externe, ci numai prin înălțarea conștiinței omenești. Căci ori ce chestie socială e chestie morală. Omul, ca ființă morală, în un anumit grad e creșterea religinii creștine, religinca iubirii. De vrem să enățim chipul de a înțelege al individului și prin el a societății, mijlocul cel mai bun ni-l dă religinca creștină. La filosofarea aceasta se mai adaugă și un alt fapt din experiență. Creștinismul de două mii de ani conduce creșce și face pe tutorul popoarelor din Europa — sufletește. — Peste câte crize mari trecu el teafăr, în câte viscoale grele se aprinse lampa eternă a sancțiarului său. Să avem deci încredere în el. El ne va scote și acum din perturbațiune. Să ne adresăm către un izvor etern de știință, către s Scriptură, din ea putem ceti adevărul conducător.

Așa ne vedem ajunși la considerarea majestătoasei figuri a lui Isus Christos din un nou punct de vedere, la recunoșterea marelui program social, depus în învățăturile sale din Nazaret. Cultura europeană spori în măsură uriașă sărăcia, pe care știința nu-i în stare s'o facă indetultită. Citarea învățăturii și a figuri mari alui Isus e dar un medicament tare cu efect, pentru că El pururea a fost apărătorul și părtinitorul săracilor și asupriților. Spre asta nișese acum socialismul creștin.

După ce scim această, putem înțelege, că socialismul creștin, care sare în luptă pentru binele săracilor și asupriților, dă de mare dușman în capitaliștii privilegiați și internaționali. Mai pe sus de toate pe motivul, că Apostolii socialismului creștin nu sînt inclinați la nici un fel de pactare cu grupurile de bancheri, ci se silesc a-și scapa credincioșii din mizerie prin munca adevăratei iubiri. Iată, ce atrage pe engetătorii mai serioși și inteligenți către socialismul creștin. Pe când destructiva poftă sălbatică, radicală și — ori cât s'ar nega, anarhică, care caracterizează socialismul internațional, înspăimântă pe ori ce om, care vede limpede, tăgăduirea lui Dumnezeu, călcarea în picioare a ori cărei autorități și batjocorirea religiunilor numai maresc miseria și lătește sclăvia. Iar cu aceste nu se pôte ajuta suferinșilor.

Creștinismul a fost puterea, care produse partea cea mai bună a culturii europene. Părintele sufletește a dezvoltat oftări mari, porniri nobile, iar iubirea creștină de omeni le dede viață. Iubirea această n'a murit, nici nu s'a învechit, pe cum s'a înmplat cu multe filosofii moderne mântuitoare

de lume, umflate în bene. Iubirea această traia deja, pe când aceste miraculoșe balsamuri moderne încă nu erau nicșiri, și va trăi și astăzi, când orbitorele invenșii ale timpului nostru vor odihni în mușee. Miraculoșă-i putere o dăruie tinereță vecinică.

Validitatea în praxă a socialismului creștin atâră în locul luptă de la legătura sufleteșcă existentă între preotul creștin și credincioșii săi. Unde mai găsești în societatea de azi încă o astfel de ocupațiune a cărei om să stele într'o legătură mai intimă și mai deasă cu masa poporului, ca preotul? El e părintele sufletește al turmel.

În câte lucruri se pôte el mesteca, în cari amestecul altora al fi timbrat de imbușire obrășnică, câte părerii pôte el validita prin gingase cuvinte la inimă, cari prin rabulistica de pe amvon nici când nu s'ar fi validitate?

La locul al doilea vine a se ținea socoteala de giganșica autoritate a bisericii catolice și de organizația ei internațională. Bine zicea Guizot, că biserica moșteni autoritatea și influința imperiului roman asupra lumii culte din întreg Anusul. Cu adevărat numai sub egida sa se întrunesc și azi poporele tuturor țării (în total ori în parte) numai mișcarea, pornită din sîmul său, își află fără dără și pôte în toate țării credincioșii săi. Ea în toate țării își are delegații săi, nu numai nunții (nunții papal), ci și toți preoșii de pe sate și fie-care stat se pleacă cu ôre care stimă înaintea autorității ei.

Cine ar pôte fi mai demn și mai competent, de cât biserica, spre a îndeplini marea muncă internațională de împăciuire? Toți, căți cunosc grandioșă putere întineritoare a creștinismului, simșesc, că el va împrașgia confușionea.

Lucrul principal, ca să se lăere în spiritul lui Christos. Socialismul creștin nu vrea să convingă și lăvingă creșurul prin filosofari bine ticluite, ci prin influința din lăuntru, din suflet se silește a aprinde lumină mai nobilă și pe sama intelectului. Toemai din motivul acesta el nu-și va dobindi succesele în șgomotoșe meetinguri și adunări de popor, ci în rezultatele sufletește a păstoririi linișțite.

A. M. P.

BIBLIOGRAFIE.

Prof. Dr. Elefterescu: **Despre prietenie sau amicșie**, 27 pag. prețul 30 bani.

Dr. Elefterescu: **Despre beuturi și relele alcoolismului în poporul nostru**, conferinșă ținută la societatea culturală „familia”, pag. 32.

Prof. Emil Sabo. **„Căntece”** Poesii lirice. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

Posta redacșii.

Victor. Te rog scrie de altă dată numai pe o față a hârtiei și dacă se pôte nu așa indesat, ca eventual să fie loc de îndreptat textul. Salutări la toșii, special lui Alesandru.

Gr. M. Întrégă scrisôrea nu cuprinde alta, de cât reproducerea ideilor din corespunșina cu care ve ocupași. Bucuros am publica alțeva din părșile acelea, dar să țineși și Dvôstre samă de cele mai sus spuse.

Dr. L. L. Vă rugăm să nu insistași pentru publicarea articolului trimis, nu și-ar avé de sigur efectul ce-l doriși. Dar și de alțcum înșive recunoșceși că conversările în cerc mai restins plăteșc

mai mult că priedicele lungi, și acolo cam tot lucrul acela s'a dorit. Dar și de alțcum cele scrise acolo, ne privesc pe noi de aici.

Posta administrașii.

I. C. Sâmpetru. Cuitările urmésză.

S. Ch. Ercea. Dotto.

A. N. Vajdacuta: Dovadă că Fluidul Elsa ajută sînt mulșimea epistolelor de recunoșcinșă ce pacienșii și medicii la trimit farmacistului Feller. — De alțcum cunosc un cas prospet că un om s'a scăpat de reumă folosind Fluidul „Elsa”.

D. P. Belényes-Ujlak. Nu se află.

Am primit și quităm abon. de la Cînchiș pe 1903. Dr. Is. P. Lugoș pe 1904. Lupeni pe 1904. Roșia de munte pe 1903. Niveș pe 1904. Casina, Sebeș pe 1904 sem. 1. Lugoș pe 1903 și 1904, Casina Lugoș pe 1904 sem. 1. Basna pe 1902. Mineiș pe 1904. G. B. Glod, pe 1904 sem. 1. Budinș pe 1904. Veleș pe 1903. Casina Orășciș, pe 1904 sem. 1. Riu alb pe 1904 sem. 1. Batizvasvâri pe 1904 sem. 1. Buzesci pe 1903 sem. 2-lea și 1904 sem. 1. Almoșd pe timpul din 1/10 1902, până în 1/10 1904. Sigetel Marmășiei pe 1903 sem. 2-lea și 1904 sem. 1. B. D. Lugoș, pe 1904 sem. 1. Bogata rom. pe quartalul 1 1904. Reun. de lect. Năsăud, pe quart. al 4-le din an 1903. Posmuș pe 1901 sem. 2-le, 1902 întreg și 1903 sem. 1. Sân-Petriș, 1904. Mănduș pe 1904. Ortelec pe 1904 sem. 1. Rudăbaia pe 1903. Șcalu. de Cîmpia pe 1903. Desmir pe 1901 sem. 1. Dr. Iacș M. Lugoș pe 1904. Catina pe 1904. sem. 1. Unin.ș pe 1903 sem. 2-le și 1904 sem. 1. Tăure pe 1903 sem. 1. Binevoșii a ne trimite și restul, căci avem lipse mari. Teocul de sus pe 1903. Chișeșd (p. Sar-maság) pe 1898.

Editor și redactor răspunșător:

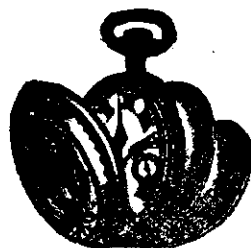
Aurel C. Domșa.

INSERATE.

(44) 15—20

30 zile se lasă
spre probă.

Din încredinșata renumișilor
fabricanșii de ceasuri
americane
Scott John, Mar-

litt și Holzer, cari voiesc să-și facă
populare fabricatele lor și în Europa
și se dee un curs mai mare sistemul
de ceasuri Roskopf Markt. se trimite
contra ramburs ori trimișend înainte

2-80 fl.

Un escelent ceas de busunar
Anker Remontoir „Patent Scott Watch”
cu o construcșie masivă de 36 ôre
cu un aparat de precisiune. Cu față de
email. Se dă garanșta de 5 ani. (La
fie care ceas se dă gratnit 1 lanș aurit
și articule de reclam.)

Celor ce nu le convine li se retrimit banii.

M. I. HOLZER

mare deposit de ceasuri și juvaere.

(Austria) Krakovia Dietelgasse 66.

Liferantul oficialilor de stat.

Preșcuranșurii se trimit la cerere
gratis și franco.

Se caută agenșii.

Anunșul se pôte reproduce.

„ULPIANA“

institut de credit și economii, societate pe acții în Grădiște.

CONVOCARE

13 (1-1)

la

a XIII-a adunare generală

a institutului de credit și economii „ULPIANA“, ca societate pe acții în Grădiște, ce se va ține **Joi în 24 Martie 1904, la 10 ore înainte de amiază**, în localitatea institutului.

Se invită deci prin acest p. t. domnii acționari cu aceea observare, că la cas, când pe terminul sus fixat nu s'ar prezenta în număr suficient, atunci adunarea generală se va ține în sensul §-lui 34 din statute în *12 April a. c. la orele 10 a. m.*

PROGRAM:

- Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghere; proiectul referitor la distribuirea profitului curat. Dăcea absolutului.
- Examinarea bilanțului și a contului Profit și Perderi.
- Alegerea unui membru în direcțiune pe timp de un an, devenit vacant prin abdicere, pe baza §-lui 39 și a comisiunii de supraveghere.
- Statorirea marcelor de prezentă pro 1904.
- Statorirea organelor de publicitate.
- Eventuale propuneri, ce se vor insinua în sensul statutelor.

Direcțiunea.

§. 33. DIN STATUTE.

În adunarea generală numai acei acționari pot participa, cari cel puțin cu $\frac{1}{2}$ oră înaintea acestia și-au depus pe lângă revers la cassa institutului acțiunile lor respective și ale plenepotențiator, dimpreună cu plenipotența.

ACTIVA—VAGYON. Contul Bilanțului pro 1903.

Mérleg-számla 1903. évre. PASIVE—TEHER.

2	Cassa în numărar — Pénztári készlet	2247.39	19	Capital social — Részvénytőke	30000.—
3	Cambii de bancă — Bankszerű-váltók	86693.—	10	Rate emisia nouă — Részvények az újkibocsátásból.	8400.—
4	Realități — Ingatlanok	2188.26	16	Fondul de rezervă — Jutalék alap	12060.79
12	Efecte — Értékpapírok	1168.—	17	Reescompt — Visszaváltott váltók	31552.—
6	Mobiliar — Butorzat	900	11	Depuneri — Takarékpénztárak	7804.49
	după amortisare — leírás után	100	20	Dividende neridicite — Fel nem vett osztalék	233.—
13	Spese restituibile — Visszatérítendő költség	800.—	18	„ „ cultural — Jótékonyezéld alap	145.37
43	Cont Curent — Folyó számla	667.46	44	„ „ trans. ant. — Átmeneti kamatok	1178.56
		547.—	15	„ „ de depuneri — Betéti kamataidó	21.69
			31	„ „ directă — Egyenesadó	66.—
				Profit curat — Tiszta nyereségy.	3349.21
		94811.11			94811.11

ESİTE—KIADÁS. Contul Profit și Perderi.

Nyereség- és veszteség-számla. VENITE—BEVETEL.

26	Interese de depuneri — Betéti kamat	513.97	9	Interese de escompt — Leszámitolási kamat	9136.76
27	Interese de reescompt — Visszleszámitolási kamat	2033.80	23	Provisiune — Jutalék	2617.34
30	Spese — Költségek	683.86	34	Arénda de realități — Ingatlanok haszonbére	52.—
33	Porto — Postabér	71.16	40	Interese de efecte — Értékpapir kamat	30.—
32	Chirie — Házbér	120.—	8	Profit transpus — Áttett nyereség	41.14
29	Salare — Fizetések	2853.24	21	Interese emisia nouă — Újkibocsátási kamat	108.68
15	Dare de depuneri — Betéti kamataidó	115.61	35		
31	Dare directă — Egyenes adó	1400.—	37		
38	Provent — Illeték	8.60	24	Diverse — különfélék	761.85
36	Contribuție de div. salare etc. — Osztalék fizetés stb. utáni illeték	100.62			
31	Arunc — Közsegi pótdadó	967.35			
31	Dare de drum — Utadó	68.15			
6	Amortisare de mobiliar — Butorzati leírás	100.—			
28	Marce de prezentă — Jelenléti jegyzek	357.20			
	Profit curat — Tiszta nyereség	3349.21			
		12742.77			12742.77

Grădiște, la 31 Decembre 1903.

Romul Raca m. p.,
director — igazgató.

Frischolz Béla m. p.,
cassar — pénztárnok.

Dr. Gavril Suciu m. p.,
membru în direc. — igazg. tag.

Negru Szofron m. p.,
contabil — könyvelő.

Nicolaú Muntean m. p.,
președinte — elnök.

Carol Pasc'a m. p.,
membru în direc. — igazg. tag.

Ștefan Țarina m. p.,
membru în direc. — igazg. tag.

Ioan Oproni m. p.,
membru în direc. — igazg. tag.

Contul bilanțului și contul Profit și Perderi s'au aflat în consonanță cu registrele principale și auxiliare. — A mérleg a Nyereség- és Veszteség-számla a fő- és segédkönyvekkel összhangzásban találtatott.

Simon Adolf m. p.,
președintele comisiei de supraveghere — felügyelő bizottsági elnök.

Iustin Bora m. p., Mendel Mór m. p.,
membrii în comisiunea de supraveghere — felügyelő bizottsági tagok.

Eminescu și Coșbuc și Visuri trecute

de ALEXANDRU CIURA profesor.

Prețul 1 corónă.

În interesul propriu.

Să-și însemne on. cetitor următoarele.

Renumitul **Elsa-Fluid** alui **Feller**, a cărui singurul fabricant e farm. cistul **Feller V. Jenő** în **Stubica, Centrale** Nr. 82 (cott. Zăgráb) —, în urma însușirilor sale escelente a primit cele mai de frunte premii și di-tințiuni. — La zeci de mii se ureă comandez pentru **Elsa-Fluid** și **Elsa-pilule** ce le primesce farmacistu **Feller** din tó-e părțile lumii.

Se scie or și unde ca **Elsa-Fluidul** lui **Feller** are un efect admirabil asupra morburilor, cum sint: *reuma, umflăturile, morburi de splină, junghiuri, ferbințală, sgârciu. i, batere de inimă, respirație grea, durere de dinți, mirosul greu din gură, slăbirea de ochi, nervositatea, morburi de grumazi, scrofula, răni, înghețare, orbanț etc. etc.* Acest fluid folosește la copiii ce au gălbinare, ferbințeli, răgușeli, tusă, panglică.

„Imitatori fără cunoscință“ au crezut inșe' că aducând în circulație nisece preparate fără folos cu un nume ce se sãmece la pronunțare cu renumita **Elsa-Fluid** de **Feller**, se vor folosi de bunul nume al acesteia, crezând că ómenii în loc să-și procure adevăratu: **Elsa-Fluid** de **Feller** v. r comanda fleacurile lor.

Ca On. Public se fie scutit, îl fac atent, să nu cumpere nici la o întîmplare asemenea imitațiuni.

Sã bagî de samã, că numai **Elsa-Fluid** e cel adevărat și să te feresci de imitațiuni fără preț.

Se bagî de samã se nu te lași amăjit nici de preț și nici de nume cum sint: **Luisa-Fluid**, **Gold-Else-Fluid** etc.

Se bagî de samã, ca se comandî **Elsa-Fluid** și **Elsa-Pilule** de la farmacist: **Feller V. Jenő** în **Stubica Centrale 82** (cott. Zăgráb).

Dacă inșe vrei se cumperi din loc **Elsa-Fluid** de **Feller**, se fii cu atât mai virtos atent, la pachetare, la sticlă și vigneta că sint imitate de ómenii fără suflet până și sticlele, vignetele de pe ele și marca scutitoare, și tóte formele din afară, numai ca se potã înșela pe ómenii.

Acele 60.000 de epistole de mulțumită cari le-a primit **Feller** din tóte părțile lumii stau la dispoziția unui fie căruia, în original

și pôte se întrebe ca să se convingã că acei 60.000 de ómeni îndemnați de simțul de recunoscință au scris acele frumoșe epistole.

Important!

Se recomandã în atențiunea On. public catitor ca se facã comandez pentru **Elsa-Fluidul** lui **Feller** de bună vreme și să nu aștepte până la momentul ultim. — Sã scie că **Feller** primesce comandez cu mii, așa că pacientul trebuie se aștepte binisor în multe rinduri. — Dar fiind că e mai bine dacă omul are mai de vreme **Elsa-Fluid**, — se recomandã ca să se comande înainte așa ca fie care se aibã acasă în deposit.

Adevăratul Elsa-Fluid alui Feller.

(Fluidul de esenție de plãnte cu miros plăcut alui **Feller**), provăduț cu marca „Elsa“, pe ori ce sticlă și pe ori ce instrucție trebuie să fie marca alăturată cu numele „Elsa“ și subscrierea „Feller.“ În timpul din urmă după ce **Elsa-Fluidul** se bucurã de o trecere fôrte

s'au pus în circulație din partea unor speculanți fără conșciință diferite imitațiuni sub numirea de **Gold-Else-Fluid**, **Luisa-Fluid** etc. Sã ne ferim de ast fel de imitațiuni pentru că numai cel provăduț cu marca „Feller“ este **Elsa-fluid** veritabil. Comisiunea sanitară a examinat-o și aprobat-o. La espozitiile din **Berlin**, **Roma**, **Londra**, **Paris** și **Nizza** **Fluidul-Elsa** alui **Feller** a fost premiat cu medalie de aur, mai pe urmă a fost decorat cu medalia de argint a ordului crucea roșie din Spania.

Se spedezã cu rambursã ori trimetind banii înainte:

dimprenã cu instrucția, spesele de

postã și ladã:

12 sticle	sau 6 st. duble	5.— cor.
24 "	" 12 "	8.60 "
36 "	" 18 "	12.40 "
48 "	" 24 "	16.— "
60 "	" 30 "	20.— "

Maî puțin de 12 sticle nu se spedezã

Gratis

primesc tot la 12 sticle o sti lã de **Elsa Fluid**.

Numai **Elsa-Fluidul** lui **Feller** e bun. E consult să se comande recomandat.

La **Elsa-Fluidul** se recomandã, ca cel mai bun mijloc laxativ **pilulele Elsa Rebarbara** de **Feller**. Cu totul ne-strieciãose. Efect sigur și iute. Nu produce dureri, face noftã de mãncare, ajutã mistuirea, curãțesce stomacul. O legãturã (6 tegule) cu instrucțiunea 4 cor. franco. Neumãrate epistole de recunoscință.

Adevăratul prav de insecte cu marca „Elsa.“ Acest prav omõrã insectele stricãciosã de prin case, grãdine grajdiuri, vii cum sã d e. *muscele, pãrecii, moliele, pãduchii, stelnișele, furnicele* etc.

Prin folosirea acestui prav să cruțã fôrte mult și fiind efectul lui admirabil să recomandã cu tótã cãldura. 1 tegulã 1 cor. dacă se comandã de odatã cu **Elsa-Fluid**, la din contrã singur costã 5 cor. franco.

S. D. FELLER V. JENŐ, farmacist în **Stubica**,

Centrale 82. cott. Zăgráb.

Elsa-Fluid are mare efect la durere de cap, țiuirea urechilor, la dureri de dinți și stomac, la rãni cu un cuvânt la or ce morb. —

GEORGE KIRÁLY, Szt.-Lőrincz (com. Baranya).

Elsa-Fluidul D-tale e un escelent medicament de casã, care zilnic ajutã fôrte mult la neorinduile și schimbãrile vieții.

Med. Dr. **JOSIF ESTMEISTER**,
medic **Wildenau**, posta **Aspach**, **Innkreis Tirol**.

7 (2—2)

Moda nouă

este numele unei foi indispensabile pentru ori ce damã și a cãrei lipsã s'a simțit de mult.

Conține numeroșe Gravuri de cele mai nouë toalete,

Rochii, pãlãrii, corsaje, mantile, broderii, costume de bal, de visitã, modele de toalete pentru dame, domnișore și copii,

Precum și diferiți articiili despre îmbrãcaminte, croire etc.

și frumoșe părți din literatura ușorã: *novele, poesi* : Costã pe an 12 cor. pe ½ an 6 cor. pe ¼ an 3 cor.

Apare în **Bucuresci**, **Calea Victoriei** Nr. 51.

Abonamentele se pot face și la

Tipografia Seminarialã din Blaș (Balázsfalva)

Trimitindu-se banii înainte.

No 1!
**Lampă electrică de
busunar**
cu mecanism american

— indispensabilă pentru ori ce economie casnică. —

Se poate purta și în busunar, e durabilă, comodă și corespunzătoare.

Ca fie care e de lipsă pentru luminarea chiliei, treptelor, ambitelor și localităților laterale.

Pentru oficiali la exerciții, pădurarilor și vânătorilor pentru serviciu de noapte e tare acomodată; pentru turiști sunt indispensabile, pentru medici și moșe cu ocaziunea vizitelor de noapte. În fabrice, mori, pivnițe și deposite unde se păstrează materii explozive, sunt de mare însemnătate, pentru călătorii ce sosesc noaptea sunt neprețuite. Pentru economie este o bucurie. Nu sunt în urma ei picături de lumină pe padiment și covore. Pe proprietarii și economii îi păzește de atacuri și foc; cu acesta te poți sui și noaptea în pod unde se păstrează nutrețul. — E sigură contra focului. Se poate tolosi de mai multe mii de ori și dacă cu timpul arde stratul, pentru 1-20 cor. subministrăm altul nou. **Prețul 4 cor.**

Cu reflector și linte măritoare executată foarte fin cu 5 cor.

— Strat de rezervă corone 1-20. —

Se trimit cu rambursă de

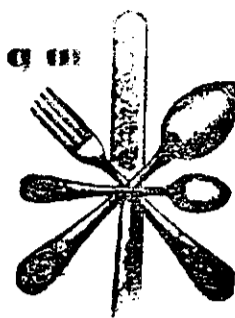
Stabilimentul Central al lui IOSIF AUFFENBERG

BUDAPEST, Strada Proféta 5.

(56) 9-10

Un cântar de bucătărie

— **gratis!** —

Din magazinul meu prea încărcat cu marfă trimit pe lângă prețuri necredut de ieftine

articolele mele din argint de Mexico renumite în tota lumea și foarte plăcute pentru soliditatea lor și anume:

6 cuite de masă 6 furcuțe de masă 6 linguri de masă 12 lingurițe de cafea

6 cuite de deseri 6 furculițe de deseri 1 lingură pentru zână 1 lingură pentru lapte 2 sfeșnice de masă, elegante, de salon, toate din argint de Mexico,

46 bucăți toate la oaltă numai 6 fl. 50.

Pe lângă acestea se adaugă gratis la fie care comanda un cântar de bucătărie, care măsoară precis până la 12 1/2 kilogrami, despre ce garantez.

Argintul de Mexico este un metal întreg alb, și pe din lăuntru, despre a cărui durabilitate și calitate escelentă îeu garanță pe 25 ani.

Expedarea să face din magazinul european pe lângă trimiterea înainte a prețului ori pe lângă rambursă.

Iosif Aufferberg's Centrale

Budapesta VI., Strada Proféta 5.

Comandele se trimit spedând banii înainte sau contra ramburs.

57 9-10

Senegin contra tusei, răgușelii, durerii de piept, ofitei, tusei măgăreții, catarului astmei, greutateii de respirat, lungorei și tusei seci. **Vindecă sigur și repede.** Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Capsic unsore. Contra durerii de ose, podagrei, reumatismului, răcelilor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrânite bóle le vindecă. Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greața și vomarea, sgârciurile cele mai grele. Leac sigur. Folosese și la curățirea sângelui. Prețul 1,20 și 2 cor.

Kaljodsarsaparil. Mijloc escelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tineretelor 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons. Închiderea scaunului e cauza diferitelor morbuiri, pecum palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de încheierea scaunului numai de cât se comandeze **Laxbonbons** zacharele purgative, plăcute și dulci la luat. Prețul 1 cor.

Chemicala, drogue, legături și bandagerie chirurgice. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rum și altele. Teuri rusece, Parfumuri, săpunuri, crem escelent pentru față și mâni. Articoll cosmetic, oleu pentru păr. Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți pe cum și prav. Ori ce fel de articlu din bransă. Tote foarte ieftine. Faceți întrebare și Vă veți convinge.

Cornel Demeter,
apotecar în Békás-Magyar, 41 Bpest mellett).
12 (1-5)

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

— întemeiată la anul 1868 —

în Sibiiu, strada Ciszădiei nrul 5 (edificiile proprii),

asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune, edificiul de ori ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc.

— **asupra vieții omului** —

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții, asigurări de zestre, de copii, rente, pe viață etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială, cu finea anului 1900: **1,303.572 cor. 15 ban**

Valori asigurate contra incendiului. **72,420.299 corone.**

Capitale asigurate asupra vieții: **9,248.543 corone.**

Pentru despăgubiri de incendii **3,003 550 c.** pentru capitale asigurate pe viață **2,738.793 c.**

Oferte și ori ce informațiuni se pot primi de la:

Direcțiune în Sibiiu, str. Ciszădiei nr. 5, et. I., curtea I.,
precum și de la subagenții din toate comunele mai mari.

Agenturi principale:

în Arad, Brașov, Cașovia, Cluș, Timișóra și Făgăraș.

(5) 45-52